

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 OSLO

Deres referanse
200904045/MNH

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
10/00314-2 /CAO

Dato
10. juni 2010

Høringsuttalelse - forslag om ny forskrift om id-kort - innføring av krav om id-kort for renholdsbransjen samt enkelte endringer i ordningen for bygge- og anleggsbransjen

Datatilsynet viser til Arbeidsdepartementets høringsbrev av 8. mars 2010 vedrørende forslag om ny forskrift om id-kort - innføring av krav om id-kort for renholdsbransjen samt enkelte endringer i ordningen for bygge- og anleggsbransjen. Høringsfrist er satt til 8. juni i år. Tilsynet er etter telefonsamtale med Arbeidsdepartementet gitt utsatt frist til 10. juni.

Generelt

Innledningsvis ønsker Datatilsynet å vise til tidligere høringsuttalelser vedrørende innføring av krav om ID-kort, 04/00779, 06/01024 og 06/01826 (våre ref.), hvor tilsynets standpunkt har vært at behandlingen av personopplysninger for dette formål er uheldig, all den tid det er vanskelig å se at tiltaket kan anses proporsjonalt med det formålet som ønskes oppnådd. Datatilsynet registrer at både Arbeidstilsynet og de aktuelle partene i arbeidslivet er fornøyde med ordningen. Tilsynet fastholder likevel at det er vanskelig å se hvordan innføring av id-kort kan bidra til å redusere mulighetene for sosial dumping på en tilfredsstillende måte.

I det følgende fremgår Datatilsynets konkrete tilbakemeldinger til de enkelte forslagene som anses av betydning for personvernet. Særlige kommentarer knyttes til høringsbrevets punkt 3.5 Endring på grunnlag av kontroll og pålegg fra Datatilsynet mv.

Konkrete tilbakemeldinger

Forskriften § 4 Kortinnehavers plikter

Den foreslåtte bestemmelsen åpner for utvidet tilgang til og kontroll av de opplysninger som registreres i forbindelse med id-kortordningen til også å gjelde skattemyndighetene. Av høringsbrevets punkt 3.4 fremgår det at "i tillegg til å være et viktig virkemiddel i arbeidet med skattekontrollen, vil den foreslåtte kontrolladgangen styrke håndhevingen av id-kortordningen som sådan." Videre fremgår det at en slik utveksling av informasjon mellom arbeidsmiljømyndighetene og skattemyndighetene vil bidra til et godt samarbeid mellom partene.

Etter Datatilsynets vurdering fremstår det som svært uheldig av personvern hensyn å åpne for tilgang til og kontroll av id-kortene for skattemyndighetene. Opplysninger samlet inn i tilknytning til id-kortene er ment benyttet for "å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø", jf. forskriftens § 1, og da i særdeleshet motvirke sosial dumping. Bruk av opplysningene til et annet formål, skattekontroll, er etter tilsynets oppfatning ikke et forenlig formål med det opprinnelige, jf. personopplysningsloven § 11 bokstav c. En bruk av personopplysninger til et ikke forenlig formål, krever etter den nevnte bestemmelsen et samtykke fra den registrerte selv.

En åpning for direkte tilgang til opplysningene vil videre åpne for en utvidet tilgang for andre aktører i fremtiden. En slik utvidet bruk av registeret basert på en vurdering av at bruk skaper en styrket håndheving av id-kortordningen og økt samarbeid mellom offentlige aktører, kan ikke Datatilsynet stille seg bak.

Forskriften § 5 Kortutsteders plikter

Det følger av høringsbrevet at denne bestemmelsen innføres som resultat av krav fra Datatilsynet i etterkant av kontroll med Oberthur AS, kortutsteder, den 7. oktober 2008. Datatilsynet registrerer Arbeidsdepartementets vilje til å etterkomme tilsynets krav etter personopplysningsloven, men ser likevel at det er nødvendig å avklare enkelte misforståelser i denne anledning.

Forslaget legger opp til at kortutsteder, altså den til enhver tid valgte leverandør, tillegges en rekke plikter, herunder å påse at vilkårene for å utstede kort er oppfylt, foreta identitetskontroll av arbeidstakere, samt opprette og føre register over godkjente leverandører og alle utstedte kort med tilhørende data.

Etter Datatilsynets vurdering er det Arbeidsdepartementet som er behandlingsansvarlig for opprettelse av de omtalte registrene etter den foreslåtte § 5, jf. personopplysningsloven § 2 nr 4. Den til enhver tid valgte leverandør, kortutsteder, vil etter personopplysningsloven § 2 nr 5 være en databehandler for departementets behandling av personopplysninger. En slik relasjon fordrer blant annet at det inngås en gyldig databehandleravtale mellom partene i henhold til personopplysningsloven § 15 jf. § 13. Denne tolkningen er ikke bestridt av Arbeidsdepartementet.

Datatilsynet ser det som positivt, og nødvendig i henhold til kravet om gyldig behandlingsgrunnlag, at det gis en hjemmel til å opprette de nødvendige registrene omtalt i forslaget, jf. personopplysningsloven § 8. Ansvar og tilhørende plikter skal imidlertid tillegges den som reelt sett er behandlingsansvarlig for personopplysningene, og ikke den som utfører behandlingen på vegne av den ansvarlige. Som et minimum må det fremgå hvem som er ansvarlig og at kortutsteder utfører tilhørende oppgaver på vegne av denne, altså Arbeidsdepartementet. Datatilsynet understreker at den foreslåtte bestemmelsen må endres i tråd med dette for å at opprettelse av de foreslåtte registrene skal ha et gyldig behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven.

Når det gjelder den foreslåtte § 15 Register over renholdsvirksomheter som oppfyller vilkårene for id-kort, gjelder tilsvarende vurdering, all den tid det registreres personopplysninger.

Særlig om identitetskontroll

Den foreslåtte hjemmelen for kortutsteder til å foreta en identitetskontroll av arbeidstaker, er etter Datatilsynets vurdering en plikt som påhviler den enkelte arbeidsgiver, jf. forskriftens § 4. Det er kun arbeidsgiver som er i besittelse av id-dokumentene og som kan foreta en faktisk kontroll av disse opp mot den fysiske personen (den ansatte). Arbeidsgiver bør således, etter tilsynes oppfatning, tillegges et ensidig ansvar for identitetskontrollen.

Dersom arbeidsgiver ønsker å manipulere id-kortinformasjonen, vil denne muligheten være tilstede ved skanning av id-dokumentet, uten at dette vil kunne oppdages av kortutsteder. Om arbeidsgivers kontroll av ansattes id ikke anses å være tilstrekkelig, må annen id-kontroll legges opp slik at den blir reell. Slik som forslaget fremstår i dag, vil kortutstедers kontroll ikke være tilfredsstillende.

Datatilsynet anser det videre som en sikkerhetsrisiko at kopi av legitimasjon oversendes kortutsteder. Id-kort kan inneholde opplysninger om kort- og kontonummer, sikkerhetskoder, fødselsnummer og annen overflødig informasjon som kortutsteder ikke har gyldig behandlingsgrunnlag for å lagre.

Avslutningsvis

Per i dag fremstår ikke det foreslåtte regelverket å være i overensstemmelse med personopplysningsregelverket. Datatilsynet stiller seg gjerne til disposisjon for en samtale om personopplysningslovens bestemmelser sett hen til de foreslåtte bestemmelsene.

Med hilsen

Ove Skåra
konst. direktør

Christine Ask Ottesen
seniorrådgiver

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet,
v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo